

Πατριαρχική Μεγάλη του Γένους Σχολή

Ιστορικό

Μετά την Άλωση της Κωνσταντινούπολης οι εξανδραποδισμοί κι οι εξισλαμισμοί κατέστησαν την επιβίωση του γένους των Ελλήνων προβληματική. Τα μόνα στηρίγματα ήταν η Ορθόδοξη πίστη και η Ελληνική παιδεία. Αυτός είναι και ο λόγος που ο Πατριάρχης Γεννάδιος, επωφελούμενος των προνομίων που παραχώρησε ο πορθητής σουλτάνος Μωάμεθ Β΄ επανίδρυσε το 1454 την Πατριαρχικήν Ακαδημίαν, η οποία απετέλεσε την ιστορική συνέχεια της από τον 9ο μ.Χ. αιώνα λεγομένης «Πατριαρχικής Σχολής» ή «Πατριαρχικής Ακαδημίας», γνωστής και ως το «Μέγα Βήμα».

Πρώτος διδάσκαλος και σχολάρχης της Πατριαρχικής Σχολής υπήρξε ο Ματθαίος Καμαριώτης, πνευματική προσωπικότητα της εποχής εκείνης.

Στη συνέχεια, διευθύνουν και διδάσκουν στη Σχολή επιφανείς λόγιοι, όπως ο Ιωάννης Ζυγομαλάς, ο Μιχαήλ Ερμόδωρος, ο Θεόφιλος Κορυδαλλεύς, ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος, ο Ευγένιος Βούλγαρης, ο Ηλίας Μηνιάτης, ο Κωνσταντίνος Κούμας, ο Φιλόθεος Βρυένιος, ο Γρηγόριος Παλαμάς και άλλοι.

Η Σχολή κατά καιρούς είχε διάφορες ονομασίες έως την οριστικοποίηση το 1805 της ονομασίας «Πατριαρχική Μεγάλη του Γένους Σχολή».

Η άλλοτε λεγόμενη «Πατριαρχική Ακαδημία» και μετέπειτα «Πατριαρχική Μεγάλη του Γένους Σχολή» ακολούθησε το Οικουμενικό Πατριαρχείο, από τον Ιερό Ναό της του Θεού Σοφίας στο ναό των Αγίων Αποστόλων (το σημερινό Φατίχ τζαμί), και από την Ιερά Μονή της Παμμακαρίστου (σημερινό Φετχιγιέ τζαμί) στο ιστορικό Φανάριον, όπου εγκατεστάθη μεταξύ των ετών 1600 / 1603.

Για ορισμένες περιόδους, στις αρχές του 19^{ου} αιώνα, μεταφέρθηκε στο μέγαρο του Αλεξάνδρου Μαυροκορδάτου, στην Ξηροκρήνη του Βοσπόρου έως το 1849 οπότε και εγκαθίσταται οριστικώς πλέον στο Φανάρι.

Χάρη στις δωρεές των Γεωργίου και Νικολάου Ζαρίφη, Στεφάνου Σκυλίτη, Ευσταθίου Ευγενίδη, της Ιεράς Πατριαρχικής και Σταυροπηγιακής Μονής Βατοπεδίου, στις 30 Ιανουαρίου 1880 εορτή των Τριών Ιεραρχών, σε οικόπεδο που προσέφερε ο επιφανής τραπεζίτης Στέφανος Ζαφειρόπουλος τοποθετείται ο θεμέλιος λίθος ενός επιβλητικού ως έμελλε να είναι κτιρίου, που δεσπόζει στον Κεράτιο Κόλπο επάνω στον

πέμπτο λóφο της επταλόφου Κωνσταντινουπόλεως, στην συνοικία του Μουχλίου στο Φανάριον.

Αρχιτέκτονας ήταν ο Κωνσταντίνος Δημάδης.

Τα εγκαίνια πραγματοποιήθηκαν από τον Πατριάρχη Ιωακείμ Γ΄ στις 12 Σεπτεμβρίου 1882.

Το κτίριο το οποίο σχεδιάστηκε σε σχήμα αετού στέφεται από τον επιβλητικό θόλο, ο οποίος λειτουργούσε ως αστεροσκοπείο όπου μέχρι και σήμερα υπάρχει ένα παλιό τηλεσκόπιο. Στους εσωτερικούς χώρους παρατηρούμε τις επιβλητικές αίθουσες διδασκαλίας και τελετών, τα διαμερίσματα, το μουσείο, την πινακοθήκη και οργανοθήκη, μια πλούσια βιβλιοθήκη με 10.000 τόμους και 64 κώδικες.

Το μεγαλοπρεπές κτήριο της Σχολής αποτελείται από το ισόγειο και τρεις ορόφους. Το ισόγειο περιλαμβάνει το μαγειρείο, το θυρωρείο, την τραπεζαρία, την μαθητική βιβλιοθήκη, την αίθουσα της ψυχολόγου και του σχολιάτρου, τα αποδυτήρια, τους χώρους υγιεινής, την αίθουσα της γυμναστικής και τις εγκαταστάσεις της κεντρικής θέρμανσης. Στον πρώτο όροφο, όπου βρίσκεται και η κυρία είσοδος, υπάρχουν το γραφείο του Λυκειάρχου, το γραφείο του Υποδιοικητή, το λογιστήριο, η γραμματεία, η αίθουσα των καθηγητών και τέσσερις αίθουσες παραδόσεων.

Στον δεύτερο όροφο υπάρχει η περίλαμπρος αίθουσα των τελετών και έξι αίθουσες παραδόσεων. Στον τρίτο όροφο βρίσκονται τα εργαστήρια της Χημείας, της Φυσικής και την αμφιθεατρική αίθουσα των παραδόσεων της βιολογίας -με πλουσιότατο ζωολογικό, βοτανικό και ορυκτολογικό υλικό-, μια μικρή, πάλι, αίθουσα παράδοσης και η ευρύχωρη αίθουσα της πληροφορικής με τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, που

φιλοξενεί και το εργαστήριο των Μαθηματικών. Επάνω από τον τελευταίο όροφο υψώνεται ο μεγαλοπρεπής πύργος και όλο το οικοδόμημα στέφεται από τον τρούλο και τον εξώστη που τον περιβάλλει.

Η διεύθυνση της Σχολής πριν την ίδρυση της Τουρκικής Δημοκρατίας, ανετίθετο πάντοτε σε κληρικούς οι οποίοι έφεραν τον τίτλο του Σχολάρχη. Τελευταίοι Σχολάρχες υπήρξαν ο Μητροπολίτης Σάρδεων Μιχαήλ Κλεόβουλος και ο Μέγας Κατηχητής Αλέξανδρος Ζώτος. Μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή, κατά την περίοδο της Τουρκικής Δημοκρατίας, η Σχολή λειτουργεί πλέον ως Γυμνάσιο - Λύκειο, οι δε Σχολάρχες είναι λαϊκοί.

Ο πρώτος μη κληρικός που ανέλαβε τη διεύθυνση ήταν ο Σπυρίδων Ζαχαριάδης. Ακολουθούν οι Γεώργιος Δικταμπάνης, Ιωάννης Καραγιάννης και Νικόλαος Μαυράκης, όλοι απόφοιτοι της Σχολής, και η Αιμιλία Λαιμοπούλου.

Στη Μεγάλη του Γένους Σχολή μαθήτευσαν νέοι από όλες τις περιοχές του Ελληνισμού: Μικρά Ασία, Πελοπόννησο, Ήπειρο, νησιά του Αιγαίου, Θράκη και φυσικά και από την Κωνσταντινούπολη.

Στο διάβα των αιώνων, μεταξύ των αποφοίτων διακρίθηκαν ανώτεροι κληρικοί, πολιτικοί, δημοσιογράφοι, καθώς και πλήθος εκπαιδευτικών, οι οποίοι συνετέλεσαν στη σφυρηλάτηση της εθνικής συνείδησης.

Χάρη στη σχολή αυτή κατόρθωσαν οι Έλληνες να διασώσουν την εθνικότητά τους και την γλώσσα τους, γιατί χάρη σ' αυτήν τροφοδοτήθηκαν με εξαιρετους δασκάλους όλα τα σχολεία του υπόδουλου ελληνισμού, όταν έγινε δυνατή η ίδρυσή τους.

Ο Παναγιώτης Κανελλόπουλος, ακαδημαϊκός, λόγιος και Πρωθυπουργός έγραψε προσφυώς και ευστόχως:

«Το Γένος είναι μορφή ζωής, ψυχικής και πνευματικής, πολύ ανωτέρα. Αυτήν την ιδιάζουσαν κατ' εξοχήν εις τον Ελληνισμόν ανωτέραν μορφήν ιστορικής ζωής απεκρυστάλλωσεν η Κωνσταντινούπολις...

...Η πιο συμβολική έκφρασις αυτής της δημιουργικής συλλήψεως του Ελληνισμού ως Γένους εσημειώθη με την ίδρυσίν της Μεγάλης του Γένους Σχολής. Η Κωνσταντινούπολις εχάρισεν εις τους Έλληνας την συνείδησιν του ενιαίου Γένους. Και η Μεγάλη του Γένους Σχολή διεμόρφωσε την συνείδησιν αυτήν και την κατέστησε πνευματικόν γεγονός».

Πριν από τις απελάσεις των Ελλήνων υπηκόων το 1964, η Σχολή είχε 448 μαθητές. Στις μέρες μας η Μεγάλη του Γένους Σχολή λειτουργεί ως μεικτό Γυμνάσιο - Λύκειο.

Φέτος, η Σχολή λειτουργεί με 43 μαθητές εκ των οποίων οι 25 φοιτούν στο γυμνάσιο και οι 18 στο λύκειο, υπό τη διεύθυνση του άξιου κ. **Δημητρίου Ζώτου**.

Το λύκειο στις 2 τελευταίες τάξεις διαθέτει τέσσερα τμήματα: το μαθηματικό, το επιστημονικό, το γλωσσικό και το κοινωνιολογικό.

Υπάρχουν επίσης και μαθήματα επιλογής, όπου για το τρέχον σχολικό έτος έχουν επιλεγεί ενισχυτικά μαθήματα πληροφορικής και αγγλικής γλώσσας.

Αναφερόμενοι στις δραστηριότητες, η Σχολή, προς ένδειξη του παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου και των κοινωνικών και επιστημονικών εργασιών των μαθητών, εκδίδει σχολικό περιοδικό με την επωνυμία "ΦΑΝΑΡΙ".

Η Σχολή επιδιώκει και πραγματοποιεί από κοινού δραστηριότητες με σχολεία του Ελλαδικού χώρου.

Επιπλέον, συμμετέχει σε επιστημονικά συνέδρια, αθλητικές διοργανώσεις όπως και σε περιβαλλοντολογικές δραστηριότητες στην Κωνσταντινούπολη. Όλα αυτά βοηθούν στην ελληνομάθεια των μαθητών.

Ύψιστης σημασίας για τη Σχολή είναι η επιβίωση και συνέχιση του Ελληνικού πολιτισμού στην Κωνσταντινούπολη.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το 2018, τρεις μαθήτριες γυμνασίου σε διαγωνισμό συγγραφής ιστορίας / παραμυθιού, που διοργάνωσε η Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού, κατέκτησαν την πρώτη θέση μεταξύ ελληνικών ομογενειακών σχολείων σε όλο τον κόσμο.

Η Μεγάλη του Γένους Σχολή υπήρξε ανά τους αιώνες η ζωογόνος πνοή της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, της αρχαίας φιλοσοφίας και της ιστορίας, αλλά και ο αναμεταδότης φάρος της ορθόδοξης παρακαταθήκης.